

Monumentnummer*: 516900

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 18 september 2000
Kadaster deel/nr 82970/162

Woonplaats* Arnhem
Gemeente* Arnhem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Arnhem
Locatieomschrijving Burgemeesterswijk

Kadastrale gemeente* Arnhem
Sectie* M
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 5340

Omschrijving**

Inleiding

Vrijwel geheel vrijstaand HERENHUIS met HEKWERK gebouwd in 1900/1901 in opdracht van de Arnhemse tabakshandelaar Frowein in een late variant van de neorenaissance-stijl. Het pand bevindt zich in de op het Sonsbeekpark uitkijkende monumentale gevelwand van de Zijpendaalseweg, iets teruggeplaatst temidden van andere historische villa's en herenhuizen uit de periode 1895-1915. De tuin die oorspronkelijk veel groter was, maar door verkoop van delen aan buurpanden aanmerkelijk kleiner is geworden, wordt aan de straatzijde begrensd door een smeedijzeren hekwerk.

Omschrijving

Het huis heeft een samengestelde plattegrond, bestaande uit een hoog tweelaags bouwvolume met zolderverdieping op een rechthoekig grondplan met langs drie zijden omlopende dakschilden en een steekkap aan de voorzijde deels gedekt met gesmoorde platte Friese pannen. Hierachter bevindt zich een rechthoekige tweelaags uitbouw met balkon, waartegen een rechthoekige serre van een bouwlaag met balkon is geplaatst. Aan de rechterzijde bevindt zich een teruggelegen aan het rechter buurpand grenzend drielaags zijhuis, waarvan de goot op dezelfde hoogte ligt als die van het hoofdvolume, maar waarvan de verschillende bouwlagen dus aanmerkelijk minder hoog zijn, waardoor de vloerniveaus niet overeenkomen met die van het hoofdblok. Het zijhuis heeft een plat

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

dak. De kap van het hoofdvolume bezit aan de voorzijde een houten dakkapel met stolpraam met in beide raamvleugels 2-ruits bovendelen, een houten geprofileerd klassiek fronton en pilasters met houten, voluutvormige wangen. De dakkapel heeft een zinken zadeldak en zinken zijkanten. In het linker dakschild bevindt zich boven de ingangspartij eenzelfde dakkapel als hierboven beschreven. Op het linker dakschild verder een bakstenen schoorsteen met vier gekoppelde pijpen.

De VOOR- en ZIJGEVELS van het uit in kruisverband gemetselde roodbruine baksteen opgetrokken pand bezitten een uitspringende plint, afgesloten door een bakstenen waterlijst met afgeschuind profiel en witgepleisterde speklagen ter hoogte van de onderdorpels van de vensters. De voorgevel en de linker zijgevel worden afgesloten door een gekornist hoofdgestel bestaand uit een witgepleisterde architraaflijst, een gemetseld fries en een geprofileerde kroonlijst met bakgoot rustend op klossen. De rechter zijgevel is afgesloten met een eenvoudiger geprofileerde lijst met goot. De vensters en balkondeur van voorgevel en linker zijgevel sluiten af met een segmentboog met gepleisterde geboortestenen en sluitstenen met diamantkop. De vensters bezitten natuurstenen lekdorpels. De asymmetrisch ingedeelde VOORGEVEL bezit links een hoekrisaliet met een aan beide zijden uitkragende trapgevel en rechts een licht vooruitspringende driezijdig gesloten erker met balkon. Het risaliet bezit in de plint een getoogd kelderlicht en in de eerste bouwlaag een getoogd venster met driedelig kozijn met in het midden een schuifraam met 15-ruits bovenlicht en aan weerszijden smallere zijlichten met schuifraam en bovenlicht. De bovenlichten zijn gevuld met gekleurd glas-in-lood. De tweede bouwlaag van dit linker deel bezit twee vensters met schuifraam en getoogd 15-ruits bovenlicht. Het venster in de bakstenen trapgevel wijkt wat betreft afsluiting af van de andere openingen en heeft een gepleisterde lateibalk met biljoenen en een rondboogvormige ontlastingsboog met gepleisterde sluitsteen met diamantkop. Het venster bezit een stolpraam met 2-ruits bovendelen in de raamvleugels. De trapgevel heeft uitkragende schouderstukken, rustend op gepleisterde geprofileerde kraagstenen en natuurstenen dekplaten op de trappen. Tegen de hals van de trapgevel is een overhoekse pinakel aangebracht, rustend op een met een gebeeldhouwde maskeron gedecoreerde kraagsteen. Op deze geveltop is een rijk uitgevoerde smeedijzeren bekroning geplaatst met bol en windvaan. De erker tegen het rechter deel van de voorgevel bezit twee getoogde kelderlichten met ijzeren roosters en drie vensters met schuifraam en getoogd 15-ruits bovenlicht. De erker sluit af met een geprofileerde gootlijst op klossen en een sierlijk uitbollend smeedijzeren hekwerk ter afsluiting van het plat van het balkon. Op de verdieping bevindt zich een dubbele balkondeur met panelen en een getoogd bovenlicht met glas-in-lood raam met gekleurd glas en drie medaillons met gebrandschilderde portretten van kunstenaars uit de 16de en 17de eeuw, Cellini, Van Dijck en Rubens.

De asymmetrisch ingedeelde LINKER ZIJGEVEL heeft vier vensterassen. De tweede travee van links risaleert licht. Hierin bevindt zich de ingangspartij. Het gevelwerk (plint, muurwerk, gepleisterde decoraties en afsluiting met gepleisterde architraaflijst, gemetseld fries en geprofileerde gootlijst op klossen) is op dezelfde wijze uit-gevoerd als bij de voorgevel. De vensters worden ook hier afgesloten door segmentbogen met gepleisterde geboortestenen en sluitsteen met diamantkop. Het venster links boven en de twee vensters rechts van de deur zijn blind. Het venster links van de deur en de andere drie vensters op de eerste verdieping hebben schuiframen en getoogde 15-ruits bovenlichten. De ingangspartij bestaat uit een recht afgesloten deuropening met 6-ruits bovenlicht en wordt aan weerszijden geflankeerd door een smal zijlicht. Een steens brede muurdam scheidt de zijlichten van de deuropening. Zowel de zijlichten als de deuropening sluiten af met een bakstenen rondboog en gemetselde boogtrommel. Over deze drie rondbogen is vervolgens een samengestelde bakstenen ontlastingsboog geplaatst met gepleisterde boogstenen en sluitsteen met diamantkop. Tegen de boogtrommel boven de deuropening is een armatuur met ijzeren lantaarn bevestigd. De in roodbruin gevernist hout uitgevoerde deur bezit een groot vlak rondboogpaneel (afgeronde deklijst met in de top een geornamenteerd manchets) met een klopper in de vorm van een leeuwepkop, in de boogzwikken bladdecoraties in reliëf en op de hoekstijlen van de deur in reliëf hangende wijnranken. De zijlichten bezitten een hoog onderraam en een bovenlicht met een vast kalf daartussen. Onder het rechter zijlicht een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hardstenen brievenbus. Voor de ingangspartij ligt een drie treden hoge hardstenen bordestrap. Tegen het linker gedeelte van de plint van deze gevel bevindt zich een kolenstortruimte onder lessenaarsdak.

Tegen de RECHTER ZIJGEVEL bevindt zich een vanaf de tweede bouwlaag uitkragende schoorsteen welke is opgenomen in een iets jongere over de volle hoogte van de gevel geheel uitspringende schoorsteen. In de hoek tussen deze gevel en het tegen deze gevel uitgebouwde drielaags achterhuis bevindt zich een kleine tweelaags uitbouw met plat dak met onderin een kelderlicht. De rechter zijgevel van het hoofdblok bezit slechts boven deze kleine uitbouw een venstertje met enkelruits raam en diefijzers. In de kopgevel van het achterhuis bevindt zich onder een ingangsportiek met paneeldeur en in de tweede en derde bouwlaag een venster met gepleisterde lateibalk en segmentboogvormige ontlastingsboog en draairamen met veelruits bovenlichten. Van de ACHTERGEVEL is thans een gedeelte van het metselwerk wit geschilderd (eerste bouwlaag van het zijhuis, een gedeelte van de eerste bouwlaag van het hoofdblok en de bakstenen zijgevel van de serre). Het zijhuis bezit in de eerste bouwlaag links een rechthoekig venster onder een rollaag met een kozijn met diefijzers en een enkelruits raam en rechts een deur met 2-ruits raam en bovenlicht. In de tweede en derde bouwlaag bezit dit bouwdeel een breed venster met gepleisterde latei en segmentboogvormige ontlastingsboog en een tweelichtkozijn met stolpramen en 8-ruits bovenlichten. De gevel sluit af met een geprofileerde gootlijst op klossen. Het hoofdblok heeft tegen de achtergevel rechts een ondiepe tweelaags uitbouw met balkon en daartegen weer een forse serre met balkon. Beide balkons bezitten een smeedijzeren hekwerk van hetzelfde type als beschreven bij de erker van de voorgevel. Het linker gedeelte van de achtergevel van het hoofdblok bezit een breed venster met segmentboog, gepleisterde boogtrommel en een drielichtkozijn met breder middenraam en smalle zijlichten, allen voorzien van een schuifraam met bovenlicht. Hierboven bevinden zich op de tweede bouwlaag twee vensters met segmentbogen en gepleisterde boogtrommels, geboorte- en sluitstenen en stolpramen met bovenlichten. De serre heeft houten stijlen op hardstenen neuten. De serre heeft in de achtergevel brede dubbele tuindeuren, geflankeerd door ramen, waarvan de onderzijde van de bovendorpel licht getoogd is uitgevoerd. Dit is tevens het geval bij de twee ramen in de rechter zijgevel van de serre. De linker zijgevel van de serre is uitgevoerd in baksteen. De deuren en ramen van de serre zijn voorzien van veelruits bovenlichten, die doorsneden worden door een bredere horizontale roede met licht getoogde onderzijde. Boven de serre bevindt zich in de uitbouw een brede balkondeuropening met dubbele balkondeuren met panelen en een breed bovenlicht met in het midden twee verticale roeden. Deze uitbouw sluit af met een geprofileerde gootlijst. De tweede verdieping van het hoofdblok bezit links een breed venster onder rollaag met tweelichtkozijn met stolpramen met 2-ruits bovendelen en rechts twee openingen onder een rollaag met in de linker opening dubbele balkondeuren met ramen met 2-ruits bovendelen en in de rechter opening een stolpraam met 2-ruits bovendelen. De gevel sluit af met houten windveren.

Het oorspronkelijke INTERIEUR is gedeeltelijk bewaard gebleven ondermeer in de hal met haar marmeren vloeren, plinten en neuten en in het trappenhuis met zijn houten geprofileerde trappaal met siervaas, geprofileerde leuning, lambrizing, houten gesneden balusters met bladwerkdecoraties, wanden met stucpanelen en lichtkoepel met glaspanelen in zadeldakje. Voorts zijn er paneeldeuren met geprofileerde omlijstingen en stucplafonds met middenrozetten bewaard gebleven en in de keuken betegelde wanden (laat 19de eeuwse tegels, blauw op wit van Oud Hollands type met landschapjes in cirkelvormige vlakken). De kap heeft laminaatspanten met blokkeels.

Bijzonder is de voorkamer rechts op de eerste verdieping boven de erker. Deze kamer is ingericht in Oud Hollandse (17de eeuwse) stijl met ondermeer houten paneellambrizingen met gecanneleerde pilasters met Ionische kapiteeltjes en leeuwekoppen, een rijk uitgevoerde deur geplaatst in omlijsting bestaande uit gecanneleerde pilasters, gesneden fries en hoofdgestel, deur met panelen, fronton en timpaan met siervaas en in middenpaneel in reliëf vruchten en denneappels. Verder een schouw met zandstenen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gebeeldhouwde wangstukken met hermen en leeuwen waarvan delen mogelijk nog authentiek 17de eeuws werk kunnen zijn, dat hier is hergebruikt en een houten rijk gesneden hoofdgestel met gebeeldhouwd fries. In de stooknis Oud Hollandse tegels (blauw op wit), een reeks haardsteentjes en een gietijzeren haardplaat met reliëf. De kamer heeft wandbespanningen van textiel met bloemen en bladranken en voorts een moerbalk/kinderbalkenplafond met sleutelstukken in gotische vormgeving. In deze kamer is het glas-in-lood raam met de medaillons met de kunstenaarsbustes in het bovenlicht van de balkondeuren te zien. De tuin wordt aan straatzijde begrensd door een smeedijzeren HEKWERK met twee bakstenen hekposten.

Waardering

HERENHUIS met HEKWERK uit 1900-1901.

- Van architectuurhistorisch belang als een gaaf voorbeeld van de late neorenaissance met bijzondere esthetische kwaliteiten zoals gave verhoudingen en een bijzondere ornamentiek en een bijzondere samenhang tussen het exterieur en delen van het interieur zoals de "17de eeuwse" kamer op de eerste verdieping.
- Van stedenbouwkundig belang als onderdeel van de monumentale westelijke gevelwand van de Zijpendaalseweg tegenover Park Sonsbeek (rijksmonument).

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis